

The ARMED Man

a Mass for Peace van Karl Jenkins

gemengd koor **SCHERZANDO**
met ensemble, solisten en schaduwspel
artistieke en muzikale leiding: **Reinhard Findenegg**

PROGRAMMA - zaterdag 21 november 2015 - Grote Kerk, Driebergen

Voorafgaand aan het concert is er vanaf 19.00 uur in Nieuw Salem gelegenheid een bescheiden door de Stichting Driebergen-Rijsenburg Vroeger en Nu ingerichte expositie te zien met een unieke serie foto's en een film over de bevrijding van Driebergen.

Ook wordt er een documentaire vertoond waarin via interviews een beeld wordt gegeven van Joodse onderduikers in Driebergen.
Ton van Bommel verzorgt een toelichting.

Bevrijding Driebergen, 7 mei 1945

Fotograaf E.R. Blom
Beschikbaar gesteld door Alexander Heimel

Welkom

Van harte welkom bij het najaarsconcert van Scherzando!

Scherzando heeft voor dit concert het indrukwekkende muziekstuk *The Armed Man: A Mass for Peace* van Karl Jenkins ingestudeerd. Het stuk is een aanklacht tegen oorlog en een smeekbede om vrede. Aan het einde van het jaar waarin Nederland herdenkt dat het 70 jaar geleden bevrijd werd, krijgt deze muziek extra betekenis.

Wij hebben zoveel mogelijk geprobeerd musici van de Utrechtse Heuvelrug te laten participeren om zo het gezamenlijke karakter van de bevrijding op de Heuvelrug te benadrukken. Ze nemen u mee via hun muziek. U zult ze horen marcheren en heldhaftig, vol bravoure ten aanval horen gaan. Daarnaast troosten zij met verstilde muziek en laten ons het verlangen naar vrede horen.

Het gezamenlijke vieren krijgt ook vorm door de deelname van de muezzin van de Turkse moskee in Driebergen, de stichting Vroeger en Nu en het Filmhuis Parklaan. Wij zijn blij met hun medewerking.

Reinhard Findenegg, de dirigent van Scherzando, bracht een extra element in voor het concert: tijdens de muziek van Jenkins zal een schaduwspel opgevoerd worden door Barnaby Savage, geregisseerd door Marjolein Roeleveld. Hierdoor krijgt *The Armed Man* ook beeldend zeggingskracht.

Voorafgaand aan *The Armed Man* brengen wij enkele delen uit de *Deutsche Messe* van Franz Schubert ten gehore, begeleid door Jan Raas op het orgel. De afgelopen maanden hebben wij de schoonheid kunnen ervaren van deze ogenschijnlijk eenvoudige muziek. We hopen dat u dezelfde ervaring zult hebben.

Wij wensen u een mooi concert toe.

Helen Wolfs
Voorzitter Scherzando

Programma

Deutsche Messe, D872 – Franz Schubert (1797-1828)

- 1 Zum Eingang**
- 5 Zum Sanctus**
- 7 Zum Agnus Dei**
- 8 Schlussgesang**

Tekst: Johann Ph. Neumann (1774-1849)

The Armed Man – Karl Jenkins (1944)

1 L'homme armé

Gebaseerd op een middeleeuws Frans volksliedje

2 The call to prayers

Adhaan: oproep tot gebed

3 Kyrie

Uit het ordinarium van de Rooms-Katholieke mis

4 Save me from bloody men

Uit: Psalmen 56 en 59, *King James Bible* (1611)

Vertaling: Nieuwe Bijbelvertaling

5 Sanctus

Uit het ordinarium van de Rooms-Katholieke mis

6 Hymn before action

Uit: *Hymn before action* van Rudyard Kipling (1865-1936)

7 Charge!

Uit: *A song for St. Cecilia's Day* van John Dryden (1631-1700)

Uit: *To the Earl of Oxford after Horace* van Jonathan Swift (1667-1745)

8 Angry flames

Uit: *Poems of the Atomic Bombs* van Toge Sankichi (1917-1957)

9 Torches

Uit: *Mahābhārata*, het grote epos van het Hindoeïsme

10 Agnus Dei

Uit het ordinarium van de Rooms-Katholieke mis

11 Now the guns have stopped

Guy Wilson, toenmalig directeur van het Royal Armouries Museum (Londen, Leeds)

12 Benedictus

Uit het ordinarium van de Rooms-Katholieke mis

13 Better is peace

Uit: *Le Morte d'Arthur* van Sir Thomas Malory (±1405-1471)

Uit: *l'Homme armé* en *In memoriam A.H.H.* van Alfred Lord Tennyson (1809-1892)

Uit: Openbaringen (hoofdstuk 21 vers 4), *King James Bible* (1611)

Toelichting op het programma

Deutsche Messe, D872 – F. Schubert (1797-1828)

Tekst: J.Ph. Neumann (1774-1849)

Josef II (1741-1790) was de Rooms-Duitse keizer van 1765 tot 1790. Deze vorst staat bekend om zijn verlichte ideeën en handelen, zeker ten gunste van 'het gewone volk'. Zo schafte hij na zijn aantreden onmiddellijk het lijfeigenschap van de boeren af en versoberde de pracht en praal aan het hof. In deze lijn propageerde hij het gebruik van de volkstaal voor de liturgie.

Neumann, tekstschrijver van deze mis, volgde keizer Jozef hierin en schreef toegankelijke liturgieteksten voor het studentenkoor van de Technische Hogeschool in Wenen, waarvan hij directeur was.

Ook de teksten van de *Deutsche Messe* schreef hij in de landstaal. Hij gaf Schubert de opdracht om de muziek te componeren. De clerus verbood echter in eerste instantie de uitvoering van deze mis en handhaafde het kerklatin. Pas na de dood van Schubert werden enkele liederen af en toe opgenomen in de liturgie.

Schubert heeft de teksten bijna als koralen op muziek gezet; eenvoudige melodieën met lange lijnen, waarin de betekenis van ieder couplet tot zijn recht komt. De muziek is zeer rijk aan gevoel en heeft daardoor de grote kracht die eigen is aan de composities van Schubert.

Scherzando zingt vier delen van deze mis.

The Armed Man – K. Jenkins

The Armed Man, dat de ondertitel *A Mass for Peace* (Mis voor de vrede) heeft, is geschreven in opdracht van het Royal Armouries Museum (de koninklijke wapenarsenalen) ter gelegenheid van de verhuizing van dit museum van Londen naar Leeds. De opening van de nieuwe locatie en de aanstaande millenniumwisseling vormden voor Guy Wilson, toen directeur van het museum, de aanleiding Jenkins te vragen om deze compositie te maken. Hieruit spreekt hoop op een millennium zonder oorlog. De première, o.l.v. Jenkins zelf, vond plaats in de Royal Albert Hall in Londen (2000).

De oorspronkelijke versie is geschreven voor symfonieorkest. Scherzando voert daarvan een gereduceerde versie uit.

Jenkins heeft *The Armed Man* opgedragen aan de slachtoffers van de Kosovo-crisis, die door de luchtaanvallen van de NAVO in maart 1999 tot een hoogtepunt kwam. Zonder een pacifistische moraal of specifieke geloofsovertuiging te verkondigen kan de vraag worden gesteld waarom er, ondanks de vele lessen uit het verleden, nog steeds naar de wapenen wordt gegrepen.

Jenkins en Wilson kozen teksten uit, die Hindoestaanse, Islamitische, Joodse en Christelijke tradities verbinden. Zij maken zichtbaar dat oorlog overal is en van alle tijden.

De opbouw van *The Armed Man* leidt ons door alle stadia van oorlog. In de muziek komt dit tot uiting in dreiging, agressie, ontzetting en verdriet om uiteindelijk uit te komen bij hoop en vrede.

Karl Jenkins in Kosovo

Karl Jenkins

Karl Jenkins (Wales, 1944) heeft na zijn opleiding in de klassieke muziek, o.a. aan The Royal Academy of Music in Londen, een veelzijdige ontwikkeling als componist en musicus doorgemaakt. In de jaren zestig kreeg hij grote bekendheid als jazz- en rockmuzikant. Als toetsenist speelde hij mee in de experimentele rockband *The Soft Machine*, waarvan hij later ook de leider werd. Pas in 1995 brak hij als klassiek componist door met het album *Adiemus*.

Toelichting op de liederen van 'The Armed Man'

'The Armed Man' (*A Mass for Peace*) volgt in grote lijnen de structuur van de katholieke mis.

l'Homme armé (De gewapende man)

Jenkins gebruikt het motief van een geliefd middeleeuws Frans volksliedje dat gezongen werd in de kroeg en op straat, vaak met begeleiding van trom en blazerssignaal. Het is een waarschuwing voor de komst van de vijand en een oproep tot bewapening.

Call to prayers (Oproep tot gebed)

Vanaf de minaret van de moskee worden moslims elke dag vijfmaal door de muezzin opgeroepen tot gebed.

In het **Kyrie** wordt God om ontferming gevraagd. De melodie van het vijfstemmige *Christe eleison* komt uit de mis *l'Homme armé* van Palestrina.

Enkele fragmenten uit de psalmen van David (ps 56 en 59) worden gezongen in **Save me from bloody men** (Red mij van hen die bloedvergieten). De mannenstemmen klinken vol vrees en angst, eindigend in een schreeuw: 'Red mij!'

Het **Sanctus** is als een lofprijzing. Het klinkt onheilspellend en heeft al een militaire inslag qua toon en ritme. Het Hosanna is vol van overmoed.

Een vrome houding is blijkbaar niet de weg naar vrede. In **Hymn before action** (Hymne vóór de actie) bereidt men zich voor op de veldslag. Jenkins gebruikt een stoer koorgeluid waaruit vastberadenheid en broederschap klinkt en de kracht om samen te strijden en te sterven. Heldendom lokt.

Dit is een kantelpunt in *The Armed Man*; het smeken tot God om bescherming gaat over in de dappere voorbereiding op de aanval.

Charge! (Val aan!) is het hoogtepunt van de strijd. De mannen worden opgehitst door de kracht van het geluid van trommels en trompetten. De vrouwen onderbreken dit met een aanmoedigend 'Sterven voor je land is een zegen'. Met luide kreten wordt de aanval ingezet.

Wat brengt oorlog teweeg? In schrille akkoorden wordt de totale ontluistering geschilderd in **Angry flames** (Boze vlammen) van de Japanse dichter Sankichi. Hij was 26 jaar oud toen hij getuige was van het bombardement op Hiroshima in 1945. Hij stierf in 1957 aan leukemie ten gevolge van de radioactieve straling waaraan hij werd blootgesteld.

Torches (Toortsen) komt uit de Mahābhārata, een omvangrijk religieus en filosofisch epos uit India en een belangrijke culturele hoeksteen van het Hindoeïsme. Jenkins gebruikte een deel van de tekst dat verhaalt van de grootste veldslag van de oude wereld, waar vrienden en verwanten elkaar bevochten. Zowel jong als oud stierven in het gevecht en smart bleef niemand bespaard. De helden eisten de overwinning op, maar erfden slechts een koninkrijk zonder familie en vrienden.

Pijnlijke dissonanten vatten het beeld samen: Mensen en dieren als levende fakkels.

Als uit de verschroeide aarde klinkt het **Agnus Dei** op als een hunkering naar vrede en verzoening.

Er zijn geen overwinnaars, er is slechts verdriet.

Now the guns have stopped (Nu de wapens zwijgen) is een tekst van Guy Wilson zelf over het verlies van zijn vriend.

Weegt het doel van de oorlog op tegen het offer dat gebracht moest worden? Die vraag wordt gesteld nu de strijd voorbij is.

De lieflijke melodie van de cello in het **Benedictus** biedt troost na de grote verliezen. Het koor neemt het over, zingt dan het krachtige Hosanna als lofprijzing en keert terug naar de troostende melodie waarmee het Benedictus begon.

Het slot bestaat uit vier fragmenten. Het thema van *l'Homme armé* wordt herhaald en gaat over in het energiek gezongen **Better is peace than always war** (Vrede is beter dan altijd oorlog). Dit is een citaat uit de mythes van de

Ridders van de Ronde Tafel. Zij zwoeren te vechten en te leven voor vrede en gerechtigheid. Simpele zinnen, voortgekomen uit bittere ervaring.

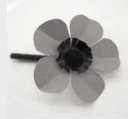
Ring out the war, ring in the peace (Luid de oorlog uit, luid de vrede in): Weg met de duizenden jaren oorlog die achter ons liggen. Alleen maar vrede de komende duizend jaar.

Het klinkt zo feestelijk, zo uitnodigend en hoopvol voor het nieuwe millennium. Eens, ooit, vroeger of later, zal de vrede overwinnen.

Het a capella gezongen **slotkoraal** is een bijbels visioen van vrede: er komt een tijd zonder zorgen en pijn.

De klaproos

Scherzando draagt bij de uitvoering van *The Armed Man* een klaproosje.

Dit symbool wordt in november massaal gedragen in Groot-Brittannië, het land dat in de eerste Wereldoorlog een hele generatie vaders en zonen verloor. In Vlaanderen, op de plek waar honderdduizenden Britse soldaten werden begraven, bloeiden op de omgewoelde aarde eindeloos veel klaprozen.

Het inspireerde de Canadese militaire arts en dichter John McCrae (1872-1918) tot het schrijven van het gedicht:

*'In Flanders fields the poppies blow
Between the crosses, row on row.....'*

Langzamerhand wordt het symbool van de klaproos met haar bloedrode blaadjes en zwarte kruisvormige hart ook buiten Groot-Brittannië gebruikt. Met het dragen ervan worden niet alleen de gesneuvelden uit W.O. I maar ook uit W.O. II en alle conflicten sinds die tijd symbolisch herdacht.

Deutsche Messe – Schubert

Scherzando zingt van deze mis vier delen:

1 Zum Eingang

De intrede: de vraag aan God om ontferming

5 Zum Sanctus

Lofzang: geen engelen, geen Hosanna maar een tedere lofprijzing aan de Heer

7 Zum Agnus Dei

Verlangen naar vrede in onszelf, met de overledenen en met de Hemelse Heer

8 Schlussgesang

Slotlied: het ontvangen van de zegen, zodat we in vreugde weer verder kunnen

The Armed Man – Jenkins

1 l'Homme armé

*l'homme armé doit on douter.
On a fait partout crier
que chacun se viegne armer
d'un haubregon de fer.*

2 Call to prayers

āllahu ākbar (4x)
āsh'hadu ān lā ilaha illā-llah
āsh'hadu ānna mūhammadār
rasūlu-llah
hayyā `alā-s-salah
hayyā `alā-l-falāh
āllahu ākbar
ā ilaha illā-llah

De gewapende man

De gewapende man moet men vrezen.
Overall wordt omgeroepen
dat iedereen zich moet beschermen
met een maliënkolder.

Oproep tot gebed

God is de grootste.
Ik getuig dat er geen godheid is dan God.
Ik getuig dat Mohammed Gods
boodschapper is.
Haast u naar het gebed.
Haast u naar het welslagen.
God is de grootste.
Er is geen godheid dan God.

3 Kyrie

Kyrie eleison, Christe eleison,
Kyrie eleison.

4 Save me from bloody men

Be merciful unto me O God!
for man would swallow me up.
He fighting daily oppresseth me.
Mine enemies would daily swallow me up;
for they be many that fight against me,
O Thou most high!
Defend me from them that rise up against me;
deliver me from the workers of iniquity
and save me from bloody men.

Red mij van hen die bloed vergieten

Wees mij genadig, God,
want men dreigt mij te verzwelgen.
De hele dag bestookt en onderdrukt men mij.
Mijn tegenstanders bedreigen mij de hele dag,
en zij zijn met velen,
o Allerhoogste.
Bescherm mij tegen mijn belagers;
bevrijd mij van wie onrecht doen
en red mij van hen die bloed vergieten.

5 Sanctus

Sanctus,
Dominus Deus Sabaoth.
Pleni sunt cæli
et terra gloria tua,
Hosanna in excelsis.

Kyrie

Heer ontferm U over ons, Christus
ontferm U over ons, Heer ontferm U
over ons.

Sanctus

Heilig de Heer,
de God der hemelse machten.
Vol zijn hemel en aarde
van Uw heerlijkheid,
Hosanna in den hoge.

6 Hymn before action

The earth is full of anger,
the seas are dark with wrath.
The nations in their harness
go up against our path.
Ere yet we loose the legions,
ere yet we draw the blade.
Jehovah of the Thunders,
Lord, God of Battles, aid!

High lust and froward bearing,
proud heart, rebellious brow,
deaf ear and soul uncaring,
we seek Thy mercy now!
The sinner that forswore Thee,
the fool that passed Thee by,
our times are known before Thee,
Lord, grant us strength to die!

7 Charge!

The trumpet's loud clangour excites us
to arms
with shrill notes of anger and mortal
alarms.

How blest is he who for his country
dies.

The double, double beat of the
thundering drum
cries 'Hark the foes come.
Charge, 't is too late to retreat'.

How blest is he who for his country
dies.

Charge, Charge!

Hymne vóór de actie

De aarde is vervuld van toorn,
de zeeën zijn duister van gramschap.
De volkeren trekken geharnast
in slagorde tegen ons op.
Maar voordat wij de legioenen
loslaten, voordat we het zwaard
trekken: Jehova van de Donder,
Heer, God der veldslagen, help!

Sublieme strijd lust, koppige houding,
trots hart, opstandig gelaat,
niets-horend oor en roekeloze geest,
wij zoeken nu Uw genade!
De zondaar die U loochende,
de dwaas die aan U voorbij ging,
onze tijd van leven is bij U bekend,
Heer, geef ons kracht te sterven!

Val aan!

Het luide trompetgeschal doet ons
naar de wapenen grijpen
met schrille tonen van strijd lust en
doodsgevaar.

Gezegend is hij die voor zijn vaderland
sneuvelt.

De tweevoudige slag van de
donderende trom
roept 'Hoort, de vijand nadert.
Val aan! 't is te laat om terug te
trekken'.

Gezegend is hij die voor zijn vaderland
sneuvelt.

Val aan! Val aan!

8 Angry flames

Pushing up through smoke
from a world half darkened by overhanging cloud.
The shroud that mushroomed out
and struck the dome of the sky.

Black, red, blue dance in the air, merge, scatter.
Glittering sparks already tower over the whole city.
Quivering like seaweed, the mass of flames spurts forward.

Popping up in the dense smoke,
crawling out, wreathed in fire,
countless human beings on all fours.
In a heap of embers that erupt and subside,
hair rent, rigid in death,
there smoulders a curse.

Boze vlammen

Opgestuwd door rook
vanuit een wereld half verduisterd door een dreigende wolk.
De lijkwade die als een paddenstoel uitwaaiert
en de koepel van de hemel raakt.

Zwart, rood, blauw dansen in de lucht, versmelten, verstrooien.
Schitterende vonken torenen al boven de hele stad.
Als zeewier sidderend schieten vlammen massaal omhoog.

Opduikend uit verstikkende rook,
kruipend, omhuld door vuur,
ontelbare mensen op handen en voeten.
In een hoop sintels die uitbarst en weer inzakt,
haren uitgerukt, verstijfd in de dood,
smeult daar een vloek.

9 Torches

The animals scattered in all directions,
screaming terrible screams.
Many were burning, others were burnt.
All were shattered and scattered mindlessly,
their eyes bulging.

Some hugged their sons,
others their fathers and mothers,
unable to let them go,
and so they died.

Others leapt up in their thousands,
faces disfigured and were consumed by the fire.
Everywhere were bodies squirming on the ground,
wings, eyes and paws all burning.
They breathed their last as living torches.

Toortsen

De dieren werden verstrooid in alle richtingen,
verschrikkelijke kreten slakend.
Velen brandden nog, anderen waren al verbrand.
Allen waren verbrijzeld en zomaar verstrooid,
hun ogen uitpuilend.

Sommigen omarmden hun zonen,
anderen hun vader en moeder,
niet in staat hen los te laten,
en zo stierven zij.

Anderen sprongen op, bij duizenden,
met vertrokken gelaat, en werden verteerd door het vuur.
Overal kronkelden lichamen over de grond,
vleugels, ogen en poten, alles brandde.
Zij bliezen hun laatste adem uit als levende toortsen.

10 Agnus dei

Agnus Dei,
qui tollis peccata mundi,
miserere nobis,
dona nobis pacem.

11 Now the guns have stopped

Silent, so silent now,
now the guns have stopped.
I have survived all,
I, who knew I would not.
But now you are not here.
I shall go home alone;
and must try to live life as before,
and hide my grief.
For you, my dearest friend,
who should be with me now,
not cold, too soon,
and in your grave.
Alone.

12 Benedictus

Benedictus
qui venit in nomine Domini.
Hosanna in excelsis.

Agnus Dei

Lam Gods,
dat wegneemt de zonden der wereld,
ontferm u over ons,
geef ons vrede.

Nu de wapens zwijgen

Stil, zo stil nu,
nu de wapens zwijgen.
Ik heb alles overleefd,
ik, die wist dat ik niet zou overleven.
Maar nu ben jij niet hier.
Ik zal alleen huiswaarts gaan
en moet trachten te leven als tevoren
en mijn smart verbergen.
Voor jou, mijn dierbaarste vriend,
die nu bij mij zou moeten zijn,
niet koud, te vroeg
in je graf.
Alleen.

Benedictus

Gezegend is Hij
die komt in de naam van de Heer.
Hosanna in de hoge.

13 Better is peace

Lancelot: Better is peace than always
war.

Guinevere: And better is peace than
ever more war.

L' homme armé doit on douter.

Ring out the thousand wars of old.
Ring in the thousand years of peace.
Ring out the old, ring in the new.
Ring, happy bells, across the snow.
The year is going, let him go.
Ring out the false, ring in the true.

Ring out old shapes of foul disease.
Ring out the narrowing lust of gold.
Ring out the thousand wars of old.
Ring in the thousand years of peace.

Ring in the valiant man and
free the larger heart, the kindlier hand.
Ring out the darkness of the land,
ring in the Christ that is to be.

God shall wipe away all tears
and there shall be no more death,
neither sorrow, nor crying,
neither shall there be any more pain.
Praise the Lord!

Vrede is beter

Lancelot: Liever vrede dan altijd maar
oorlog.

Guinevere: En vrede is beter dan
eeuwig die oorlog.

De gewapende man moet men vrezen.

Luid uit die duizend voorbije oorlogen.
Luid in duizend jaar vrede.
Luid het oude uit, luid het nieuwe in.
Luid, vrolijke klokken over de sneeuw.
Het jaar gaat voorbij, laat het gaan.
Luid uit het onware, luid in het ware.

Luid uit oude gedaantes van smerige
ziekte.
Luid uit de benepen dorst naar goud.
Luid uit duizend voorbije oorlogen.
Luid in duizend jaar vrede.

Luid in de dappere man en bevrijd het
edelmoediger hart, de zachtere hand.
Luid uit de duisternis van het land,
luid in de Christus die komen zal.

God zal alle tranen wissen
en er zal geen dood meer zijn,
geen rouw, geen jammerklacht,
geen pijn.
Loof de Heer!

Reinhard Reed Findenegg, dirigent

Na zijn studie muziekregistratie aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag, studeerde Reinhard Findenegg in Hongarije aan het Muziekpedagogisch Instituut Zoltán Kodály piano, methodiek, zang en koordirectie. Hij voltooide de studie Schoolmuziek aan het Conservatorium in Amsterdam en volgde de Kurt Thomas Cursus voor koordirigenten in Utrecht.

Reinhard heeft ervaring opgedaan bij diverse koren, waaronder Kamerkoor 'Decamerone' in Utrecht. Hij leidde Popkoor 'Remix' in Almere, waarmee hij in 2005 de tweede plaats behaalde op het grote popkorenfestival 'Hot Zone' in Apeldoorn.

Hij werkte als vakleerkracht en consulent muziek voor het basisonderwijs en is tegenwoordig docent methodiek/didactiek aan de Opleiding Docent Muziek van het Conservatorium van Amsterdam.

Sinds november 2006 is Reinhard dirigent van Scherzando.

Barnaby Savage, mime

Barnaby Luke Savage studeerde in 2014 af aan de Mimeopleiding te Amsterdam. Sindsdien heeft hij bij Schweigman& in de voorstelling 'Blaas' gespeeld en als makende speler bij theatercollectief BrUder meegedaan aan 'Commercials voor een Beter Leven'. Samen met Annica Muller start hij in november bij Peer Paper Platform te Amsterdam. Hier zullen zij de eerste stappen zetten in het schrijven van een script voor hun eerste productie 'It's Hard to Die'.

Marjolein Roeleveld, regie

In 2012 studeerde Marjolein Roeleveld af aan de Mime Opleiding aan de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten. Zij speelde voor diverse gezelschappen (o.a. Oostpool) en maakte eigen werk bij Over Het IJ, in Antwerpen, Feikes Huis en voor het Grachtenfestival. Voor haar plan TIJD, waarvoor zij onderzoek deed in Australië en Japan, kreeg zij dit jaar het ontwikkelbudget van het Amsterdams Fonds voor de Kunsten. In samenwerking met Reinhard Findenegg regisseerde zij Barnaby Savage in *The Armed Man*.

Jan Raas, orgel

Jan Raas behaalde cum laude het diploma solospel orgel en bekroonde zijn studies aan het Sweelinck Conservatorium Amsterdam met de Prix d'Excellence. In 1974 was hij winnaar van het Nationaal Improvisatieconcours Bolsward; in drie achtereenvolgende jaren, 1975, 1976 en 1977, won hij het Internationaal Improvisatieconcours Haarlem. Na docentschappen aan de conservatoria van Maastricht en Amsterdam was hij tot 2005 hoofdvakdocent orgel aan het conservatorium van Utrecht.

Jan Raas is ook actief als componist en publicist. Hij geeft concerten en meester-cursussen in binnen- en buitenland.

Aafje Franken, cello

Aafje Franken studeerde cello aan het Constantijn Huygens Conservatorium te Zwolle en muziekpedagogiek en cellomethodiek aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag (2002). Zij interesseert zich ook voor moderne dans en overlappende kunst disciplines en behaalde haar Master of Arts in Londen, Laban (2005). Aafje's analytische oog resulteert in houding- en bewegingsanalyse m.b.v de klassieke (Romana's) Pilatesmethode. Zij studeerde hiervoor aan de Pilatesstudio Den Haag (2014). Aafje gaf 9 jaar les aan de Muziekcirkel (Driebergen) en is artistiek leidster van LUX, ensemble for Music and Dance.

Daniëlle Klootwijk, fluit

Daniëlle Klootwijk studeerde fluit en piccolo aan het Sweelinck Conservatorium Amsterdam en behaalde cum laude haar diploma's Uitvoerend en Docerend Musicus. Zij volgde lessen bij o.a. Koos Verheul, Emily Beynon en Vincent Cortvrint (piccolo). Zij heeft vele concerten gegeven en cd-opnames gemaakt met orkesten, ensembles en als solist. Tegenwoordig maakt zij deel uit van Fluitoctet Blow Up!, waar zij fluit, piccolo, alt- en basfluit speelt en tevens productief is als arrangeur. Als fluitdocent en ensembleleider is Daniëlle verbonden aan de Streekmuziekschool Alphen a/d Rijn en De Fluitzolder Amsterdam.

Tamar Niamut, sopraan

Tamar Niamut studeerde aan het Fontys Conservatorium te Tilburg. Zij zingt in binnen- en buitenland, en was onlangs nog te horen in de moderne Opera Dira, Koeweit. Ze werkt veel samen met mensen uit andere kunst disciplines, bijv. op het gebied van dans (ISH, het Nationaal Ballet). Ze heeft vele hoofdrollen in opera en muziektheaterproductie vertolkt. Ook heeft ze oratoriawerken uitgevoerd.

Tamar heeft een voorliefde voor het creëren van nieuwe voorstellingen. Zo maakte zij o.a. met Pianoduo Scholtes&Janssens de voorstelling 'Hans en Grietje voor Kids en Co!' Zij wordt momenteel gecoacht door o.a. Xenia Meijer en is zelf ook als coach actief.

Roelof Polinder, tenor

Roelof Polinder volgde zanglessen bij Bas Ramselaar en wordt nu gecoacht door Geert Berghs. Hij verleent regelmatig als solist medewerking aan concerten en cantatediensten, en zong in verschillende passies en oratoria (Bach, Händel, Mozart, Meder). Bij het Bach Collegium Rhenanum is hij al een aantal jaren als solist te gast. In 2013 nam hij deel aan Meesters&Gezellen o.l.v. Kaspars Putniņš met het Nederlands Kamerkoor en Cappella Amsterdam. Hij volgde een belcanto masterclass in Italië bij Bondafelli en Olivieri in de Accademia Foroni, een liedcursus bij Meinard Kraak en een Sommerschule in Duitsland bij o.a. Annette Kleine en Arthur Janzen.

Zekeriya Caniklioglu, muezzin Turkse moskee Driebergen

Als kind leerde Zekeriya Caniklioglu de Koranteksten zingen in de moskee in het dorp in Noord-Turkije waar hij tot z'n twaalfde woonde.

Hij verhuisde naar Istanbul en kwam naar Nederland toen hij 24 was. Hij is bestuurslid en muezzin van de Turkse moskee in Driebergen. Als muezzin roept hij op tot gebed en ondersteunt de imam in de moskeebijeenkomsten.

Bart van Gemert, percussie

Bart van Gemert is in 2014 is cum laude afgestudeerd als slagwerker aan het Utrechts Conservatorium. Hij is drummer, componist en bandleider van indiejazzband 'Startas Orkester' en speelt in de soulfolkband 'Wooden Soldiers'. Daarnaast speelt hij geïmproviseerde muziek in verschillende meer of minder vaste projecten en werkt als componist en muzikant aan theatervoorstellingen. Verder is Bart een gedreven slagwerkdocent, zowel privé als aan muziekschool Het Muziekpand in Berkel en Rodenrijs.

Jelte Folkertsma, percussie

Jelte Folkertsma begon heel jong met slagwerken bij 'Excelsior Westenholte' (Zwolle), waar hij speelde in de slagwerkgroep en het A-orkest. In zijn middelbare schooltijd viel hij in bij orkesten en in zijn studietijd (Natuurkunde) werkte hij mee aan semi-professionele musicalproducties. Sinds 2010 speelt hij bij het Nationaal Jeugd Fanfare Orkest. Met o.a. het NJFO maakte hij tournees in het buitenland. In het dagelijks leven is hij hoofdredacteur rekenen bij een uitgeverij.

David Schermann, percussie

Op zes-jarige leeftijd is David begonnen met slagwerkles op Scholen in de Kunst in Amersfoort. Tot zijn achttiende had hij les in alles: van drummen tot triangel. Hij heeft gespeeld in het Amersfoorts Jeugdorkest (AJO) en speelt sinds ruim een jaar in het Utrechts Studenten Concert (UsConcert). Tevens drumt hij in verschillende metalbands waarmee hij in binnen- en buitenland optreedt. David studeert aan de Universiteit Utrecht, maar stiekem vindt hij muziek maken leuker!

Laurens van Egmond, trompet

Laurens van Egmond kreeg zijn eerste trompetlessen bij de harmonievereniging in Leiderdorp en ontwikkelde zich verder bij vooraanstaande muziekverenigingen, zoals de Douane Harmonie Nederland. Als 1e trompettist maakte hij deel uit van het koperkwintet 'Funny Brass'. In de loop van de jaren is hij zich meer gaan toeleggen op het begeleiden van kerkdiensten en kooruitvoeringen. Laurens is vast verbonden aan de Harmonie Manderen (Maarn) en regelmatig te vinden als gastspeler bij amateur-symfonieorkesten.

Dick Hunnensen, trompet

Dick Hunnensen begon in 1969 als hoornist bij de Veenendaalse Harmonie Caecilia. In 1973 ging hij over op trompet. Hij behaalde als solist de hoogste afdeling voor amateur-musici, de vaandelafdeling, en is actief geweest bij tal van orkesten, o.a. bij de Douane Harmonie Nederland, als begeleider of solist. In 1984 startte Dick zijn opleiding orkestdirectie aan het Lispet opleidingsinstituut. Hij heeft als dirigent een aantal orkesten geleid, o.a. Harmonie Aurora (Driebergen) en Harmonie Manderen (Maarn). Nu leidt hij de Liemers Harmonie (Duiven).

Peter Wolters, trompet

Peter Wolters kreeg al jong zijn eerste trompetlessen en behaalde alle hfabra-diploma's. Na zijn muziekopleiding heeft hij lessen en masterclasses gevolgd bij o.a. Louis Lanzing, Jan Hollander en Jan Oosthof, Hans Verheij, Willem van der Vliet en André Heuvelman. Momenteel is Peter als trompettist verbonden aan het Regionaal Concert Orkest Wilskracht, Bigband On the Move en de Later Als Je Bigband en speelt bij diverse orkesten als gastspeler.

Tijmen de Ridder, pianist

Tijmen de Ridder begon al jong met pianospelen. Na lessen van Mathieu Polak volgt hij sinds 2012 lessen bij Ksenia Kouzmenko. Hij begeleidt regelmatig koren en leerlingen bij hun uitvoeringen in en rond Driebergen. Sinds 2014 is hij de pianist van het koor van D.S.M.G. Krashna Musika (o.a. Ein Deutsches Requiem van Brahms, en het Requiem van Mozart). Binnen Krashna treedt hij ook veelvuldig op met ensembles in variërende samenstelling. Daarnaast studeert hij Technische Wiskunde en Technische Natuurkunde aan de Technische Universiteit te Delft.

Scherzando is, de naam zegt het al, een koor met een knipoog. Het is opgericht in 1994 en bestaat uit 46 enthousiaste zangers uit Driebergen en omstreken.

Scherzando heeft in de loop der jaren een uitgebreid repertoire opgebouwd. Hoogtepunten uit het repertoire zijn 'De Schipbreuk' (Wagenaar), de 'St. Jorismis' (Finckers) en 'Zoo Buddingh Zoo' (Strategier). In dit rijtje mogen ook niet ontbreken 'Acis and Galatea' (Händel), 'Ruddigore' (Sullivan), het 'Requiem' (Fauré) en de 'Missa Criolla' (Ramírez). In 2014 voerde Scherzando 'Sacred Bridges' uit in samenwerking met het ensemble Sarband en het Basilius College.

Natuurlijk worden ook graag a capella-liederen gezongen, uit de Renaissance tot heden.

Sopranen Claar Bergmans • Dafne Boukema • Lies Dekker • Anita van Eis • Ingrid Esmeijer • Barbera Groeneveld • Tineke van Houten • Margriet Hunse • Janneke Kruse • Anne Mittelmeijer • Angela Polman • Anneke Preenen • Jannie Schaap • Lucie Schoenmakers • Maïke Visser

Alten Eva van Asbeck • Selma Bijl • Marjorie Blok • Nadamo Bos • Dolly van Doremalen • Joop Geerling • Sonja Helmer • Guusje de Jong • Heleen Keijzer • Berdien Liefhebber • Virga Lipman • Trudy Nieuwenhuijs • Jeanne Schaberg • Jeanette van Ulden • Helen Wolfs

Tenoren Sjoerd Andringa • Kees Blankendaal • Gerard van der Boom • Cor van Dam • Jef Helmer • Hanno Smits • Cees Klik

Bassen Alfred Balkema • Ewout Costeris • Piet Heemskerck • Ger Hoogerwerf • Christoph Martaler • Marc van Pelt • Jaap Schravessande • Paul Sloven • Vincent de Vries

Projectleden:

Tenoren Mauk van Heemstra • Louk Berger

Bassen Jos van der Splinter

Toekomstmuziek Scherzando

Tweede Pinksterdag, 16 mei 2016

Scherzando zal deelnemen aan een interessant muzikaal evenement op de Utrechtse Heuvelrug getiteld: 'Pedaal naar Vocaal'. Op bijzondere locaties voeren koren van de Utrechtse Heuvelrug tweemaal een concert van 30 minuten uit. Dit evenement wordt gehouden onder de vleugels van de Stichting Culturele Activiteiten Utrechtse Heuvelrug (SCAUH).

Najaarsconcert 2016

Ons volgend najaarsconcert zal staan in het teken van de Engelse koormuziek en de veel bezongen patrones van de koorzang, St. Caecilia. Haar naamdag wordt gevierd op 22 november. De liefde voor de muziek en de zang, maar ook de 'Scherz' vormt de rode draad, waarlangs we het concert willen uitvoeren.

Informatie over Scherzando vindt u op: www.scherzandokoor.nl

Met dank aan

Stichting Driebergen-Rijsenburg Vroeger en Nu voor het samenstellen van de expositie in Nieuw Salem en het beschikbaar stellen van de foto's in dit boekje

Nieuw Salem voor de hartelijke medewerking

Showprint B.V. Driebergen voor het beschikbaar stellen van het scherm voor de schaduw dans

Henk Langeveld, voor het beschikbaar stellen van lichtapparatuur voor de schaduw dans.

Catherina Pollet (www.catheding.nl) voor het beschikbaar stellen van haar schilderij 'Wings to fly with' voor flyer en programmaboekje

Filmhuis Parklaan Driebergen dat in het kader van dit concert op 15 november de film 'Oorlog en Vrede' naar de roman van Leo Tolstoj vertoonde

Last but not least:

Elly van der Heide voor het ontwerpen van de flyer, het toegangskaartje en het kft van dit boekje

Telefoon 0343 - 518571
info@boekhandeljacquesbaas.nl
www.boekhandeljacquesbaas.nl

" Een winkel vol boeken "